

EKUMEENINEN LÄHETYSPYHÄ

1.1 Suomen lähetysneuvoston synty

Suomen yleinen lähetystoimikunta (SYL) perustettiin vuonna 1919. Varsinainen perustamispäivä on joko 8.1.1919 tai 19.6.1919. Edellisenä päivämääränä pidettiin SYL:n perustamiskokous, jälkimmäisenä päivämääränä piti Suomen NNKY vuosikokouksensa, jossa päätti liittyä mukaan SYL:n jäseneksi. Alkuvaiheessa lähetystoimikuntaan liittyvät Suomen lähetysseura, Luterilainen Evankeliumiyhdistys, Suomen Vapaa lähetys, Nuorten Naisten Kristillinen Yhdistys sekä Israels Vänner. Yhdistyksen tärkeimpinä tavoitteina oli lähetystyöntekijöiden määrän seuraaminen, järjestöjen keskinäisen yhteyden kehittäminen ja myös yleisen lähetysinnostuksen kasvattaminen Suomessa. Tärkeänä pidettiin myös järjestöjen itsenäisyyttä eli sitä, ettei toisten järjestöjen päätöksiin ei sekaannuta. Toiminta päätettiin rahoittaa jäsenjärjestöjen vuosittaisella jäsenmaksulla.

Syynä lähetystoiminnan perustamiseen oli ollut Edinburghissa vuonna 1910 järjestetty maailmanlähetyskonferenssi. Suomesta konferenssiin osallistui 12 edustajaa. Kaiken kaikkiaan konferenssiin osallistui yli 1200 edustajaa, jotka edustivat yhteensä 159 lähetystyötä tekevää järjestöä. Lähetyskonferenssi vaikutti Suomeen siten, että täällä lähetysnäky laajeni ja myös eri lähetystyötä tekevien toimijoiden välinen yhteys syveni, mikä johti lopulta yhteisen toimielimen perustamiseen.

Pian SYL:n perustamisen jälkeen todettiin, ettei sen nimi vastaa kansainvälistä nimikäytäntöä, joten 30.11.1922 toimikunnan nimi muutettiin Suomen lähetysneuvostoksi (SLN).

Vuonna 1924 SLN päätti ryhtyä selvittämään mahdollisuutta alkaa viettää loppiaista vuotuisena yhteisenä lähetystyön juhlapäivänä. Tavoite onnistui, ja vähitellen loppiaainen vakiintui Suomessa ja Pohjoismaissa muutenkin vuotuiseksi lähetyspyhäksi.

Koska vuonna 2019 tulee kuluneeksi 100 vuotta SLN:n perustamisesta, Timo Vasko totesi puhelinhaastattelussa ja Matti Korpiaho SLN:n historiikissa, että niinkin merkittävää tapahtumaa kannattaa juhlia. Vaskon mukaan valmisteluita juhlaa varten pitäisi aloittaa jo hyvissä ajoin, jos se aiotaan toteuttaa.

1.2 Lähetysneuvoston rekisteröinti ja nykytilanne

SLN oli toiminut perustamisestaan lähtien rekisteröimättömänä yhdistyksenä. Tällä valinnalla haluttiin korostaa järjestön ominaisuutena, yhteyttä edustavana järjestönä. Ajatus rekisteröinnistä on kuitenkin aika ajoin noussut esiin, ja lopulta päätettiin ryhtyä yhdistyksen rekisteröitymistä ja sen sääntöjen muuttamista yhdistysrekisteriin sopiviksi.

Rekisteröityminen astui voimaan 24.4.2001. Silloin kaikki siihenkin mennessä mukana olleet 28 järjestöä liittyivät mukaan jäsenjärjestöiksi. Rekisteröityminen mahdollisti sen, että SLN sai oikeuskelpoisuuden kehittää toimintaansa. Vuonna 2008 yhdistyksen viralliseksi englanninkieliseksi nimeksi tuli The Finnish Mission Council (FMC).

Uusittujen sääntöjen mukaan Suomen lähetysneuvosto ry:n (SLN) tarkoituksena on edistää lähetystyötä tekevien yhteisöjen keskinäistä yhteyttä ja lähetysasiaa Suomessa. Tämän tarkoituksen toteuttamiseksi neuvosto

- hoitaa yhteyksiä jäsentensä kesken
- järjestää ajankohtaispäiviä ja seminaareja
- osallistuu Euroopan lähetysneuvostojen ja -allianssien yhteistyöhön
- hoitaa tarvittaessa jäsenjärjestöjensä yhteisiä asioita viranomaisten kanssa, sekä
- kokoaa ja julkaisee Suomen lähetystyötä koskevia tilastoja ja muuta sitä valaisevaa aineistoa.

Nykyään SLN:on kuuluu 31 jäsenjärjestöä. Sen piirissä toimivien yhteisöjen lähettämiä lähetystyöntekijöitä on yhteensä 680.

1.3 Miten Lähetyspyhätyöryhmä sai alkunsa?

Suomen ekumeeninen neuvosto (SEN) oli perustanut Lähetys- ja evankelioimistuksen jaoston, joka toimi 1970–2003. Sen jälkeen jaoston toimintaa jatkoi kolmikantatyöryhmä eli lähetysyhteistyöryhmä (LYTR), jossa olivat edustettuina Suomen lähetysneuvosto (SLN), Suomen vapaakristillinen neuvosto ja SEN. Työryhmä oli saanut alkunsa Vivamon lähetysneuvottelusta 1998. LYTR:n keskeisenä tehtävänä oli palvella Suomen lähetysneuvoston sekä ortodoksisen ja katolisen kirkon lähetyselinten yhteydenpitoa.

Lähetysten yhteistyökuvio muuttui, kun Ortodoksinen Lähetys ry vuonna 2008 liittyi SLN:on. Sen seurauksena LYTR:n toiminta päättyi vuoden 2008 loppuun.

Niinpä, kun ekumeeniseen lähetyspyhään liittyviä tehtäviä aikaisemmin hoitaneen LYTR:n tehtävät siirrettiin SLN:lle, neuvosto perusti 24.11.2008 ekumeenisen Lähetyspyhätyöryhmän.

Edelleenkin Ekumeeninen lähetyspyhä on yhteinen hanke edelleen, ja sen aineisto toimitetaan ekumeenisella pohjalla. Tämä perustuu SEN:n ja SLN:n yhteistyösopimukseen.

1.4 Ekumeeninen lähetyspyhä

Kristittyjen yhteistä ekumeenista lähetyspyhää vietetään nykyään lokakuun toisena viikonvaiheena (lauantaista sunnuntaihin). Lähetyspyhä korostaa ekumeenisessa hengessä yhteistä rukousta kaikille kristityille kuuluvan lähetystehtävän puolesta. Yhteisen lähetyspyhän vieton tarkoituksena on vahvistaa kristittyjen yhteistä todistusta, keskinäistä rauhaa, sovintoa ja rakkautta sekä innostaa erityisesti nuorisoa lähetysvastuuseen.

Sen lisäksi että samalla paikkakunnalla toimivat seurakunnat rukoilevat toistensa lähetystyön puolesta, ne voivat kutsua toisen kirkko- ja seurakunnan lähetysväkeä tilaisuuksiinsa jakamaan ajatuksia ja kokemuksia lähetystyöstä. Näin kristityt voivat oppia ymmärtämään ja kunnioittamaan toistensa tekemää työtä sekä vahvistamaan yhteistä kristillistä todistusta, "jotta maailma uskoisi".

Ekumeenista Lähetyspyhää on vietetty vuodesta 1999 alkaen. Sysäyksen tähän antoi Suomen lähetysneuvottelu (20.-22.10.1998), joka järjestettiin Lohjan Vivamossa. Neuvottelua isännöivät Suomen ekumeeninen neuvosto, Suomen Lähetysneuvosto ja Suomen vapaakristillinen neuvosto.

1.5. Ekumeenisen lähetyspyhän ajankohdan valitseminen

Käytyäni läpi SEN:n ja SLN:n aiheesta ilmestynyttä materiaalia ja mm. Matti Korpiahon toimittaman Suomen lähetysneuvoston historiikin, nimeltä Kristuksen lähettäminen maailmassa Suomen lähetysneuvosto 1919-2011, en löytänyt ainoatakaan viittausta siihen, miten oli päädytty siihen, että Ekumeenisen lähetyspyhän ajankohdaksi tuli lokakuun toisen pyhän seutu.

Keskustellessani Matti Korpiahon kanssa tämän yksityiskohdan puuttumisesta hänen toimittamastaan historiikista, hän totesi syynä epäilemättä olleen se, että Suomen ev.lut. kirkon seurakunnissa lokakuun toista sunnuntaita oli jo pitkään vietetty lähetyspyhänä.

Samaan suuntaan viittaa myös Jarmo Sormunen pro gradussaan vuodelta 1986.

Hän kirjoittaa: ”Ensimmäistä virallista lähetyspyhää vietettiin lokakuussa 1984. Kuitenkin KLK suositteli seurakunnille valtakunnallisen lähetyspyhän viettämistä jo vuoden -83 syksyllä.”

Sormusen mukaan Kirkon lähetystyön keskuksen (KLK) vuonna 1982 asettamassa työryhmässä, jossa oli edustettuna Kasvatusasiain keskus, Nuorisotyön keskus ja Lähetystyön keskus, oli pohdittu lähetyspyhän aikaansaamista. Sormunen kirjoittaa: ”Kirkkoneuvos Pertti Mäkeläisen mukaan tähän oli kannustamassa lähetysjärjestöjen moninaisuus, ja se, että kukin järjestö pyrki saamaa omia nimikkopyhiä. KLK:n rooli lähetyspyhän syntymisessä oli sangen suuri. Valtakunnallisen lähetyspyhän viettäminen oli omiaan nostamaan KLK:n profiilia kirkollisen lähetystyön yhteiselimenä, sillä lähetyspyhänä kerätty kolehti kanavoitiin KLK:n kautta.”

Vuoden 1986 lähetyspyhästä Sormunen toteaa: ”Vuonna 1986 oli yhteyden löytäminen lähetysaiheen ja saarnatekstin sekä yleisaiheen välille aikaisempia vuosia hankalampaa. Lähetys ei noussut luonnollisella tavalla kyseisen sunnuntain saarnatekstistä tai yleisaiheesta. – Kun lähetysten ja saarnatekstin tai yleisaiheen välillä ei ollut selvää yhteyttä, oli lähetys tuotava saarnaan niiden ohi, tai sopivia siltoja käyttäen.”

Kun kysyin Sormuselta, milloin hänen käsityksensä mukaan lähetyspyhän paikaksi vakiintui lokakuun toinen sunnuntai, hän vastasi: ”Sitä milloin se on vakiintunut nykyiselle paikalleen, en tiedä. Tuona vuonnahan se oli lokakuun neljäs sunnuntai.”

Sormusen mukaan 1980-luvulla Pertti Mäkeläinen pyrki järjestämään lähetyspyhän sellaiselle sunnuntaille, jonka tekstit tai yleisaihe soveltuisi parhaiten lähetysteemaan, mutta kuten esim. 1986 havaittiin, aina aiheeltaan sopivaa sunnuntaita lokakuulta ei löytynyt.

1.6 Loppukaneetti

Tämä selvitykseni jää siltä osin puutteelliseksi, etten löytänyt aivan selvää päätöstä siitä, milloin lähetyspyhän sunnuntaiksi oli valittu juuri lokakuun toinen sunnuntai. (Ehkäpä KLK:n pöytäkirjoista sellainenkin päätös on löydettävissä, mutta tässä vaiheessa en niitä lähtenyt käymään läpi.) Matti Korpiahon mukaan vuonna 1998 sen ajankohta oli kuitenkin jo vakiintunut, mistä ilman suurempia keskusteluja tai perusteluja tuon sunnuntain mukaan sovittiin myös Ekumeenisen lähetyspyhän ajankohta.

Koonnut Jukka Norvanto

Lähteet ja kirjallisuus:

Sormunen, Jarmo:

1986 Lähetys saarnassa: tutkimus lähetysten osuudesta valtakunnallisen lähetyspyhän päiväjumalanpalvelussaarnassa 26.10.1986. Pro gradu tutkielma Helsingin yliopisto.

Korpiaho, Matti (toim.)

2012 Kristuksen lähettäminen maailmassa. Suomen Lähetysneuvosto 1919-2011. Suomen lähetysneuvoston julkaisu. Helsinki.

http://www.ekumenia.fi/sen_toimii/lahetysyhteisty/ Luettu 16.3.2017

<https://www.lahetysneuvosto.fi/esittely/> Luettu 16.3.2017

Haastatteluja ja vastauksia tiedusteluihin:

Sormunen, Jarmo 8.3.2017 Jukka Norvannon arkisto

Vasko, Timo 14.3.2017 Jukka Norvannon arkisto

Korpiaho, Matti 17.3.2017 Jukka Norvannon arkisto